

Anförande av Pauline Palmcrantz ordförande för Föreningen Sveriges Fäbodbrukare på Förbundet Sveriges Småbrukares årsmöte den 14 april 2012, Örensbaden, Örserum.

Jag vill börja med att tacka för inbjudan att få komma hit. Sedan 2009 då våra föreningar började träffas, har vi fortsatt att mötas i alla de sammanhang där våra gemensamma intressen avhandlas; på Jordbruksverkets, Naturvårdsverkets och Livsmedelsverkets olika samlingar och bland politiker, tjänstemän och i våra medlemsgrupper. Jag ser många ideologiska likheter och gemensamma intressefrågor där vi kan samarbeta för att få en större förståelse för det svenska småjordbruket och småjordbruk med fäboddrift. Den förening jag representerar är jämfört med er mycket ung och mycket liten. Men vi har en lång historia som bruksform, en välutvecklad metod av transhumans för att använda de gräsrika utmarkerna på bästa sätt under somrarna och därigenom kunna försörja hemgårdarnas familjer utan att tära på byarnas små åkerarealer för betning. Många av fäbodbrukarna är också hängivna de svenska lantraserna, mycket tack vare dessa rasers goda förmåga att framgångsrikt söka sig föda i skog och variationsrik terräng, men också för deras nedärvda egenskaper att vara vaksamma mot rovdjur. Att säsongvis flytta med sina tamdjur för att söka det bästa betet och att därigenom säkra produktionen och familjens försörjning av kött och mjölkprodukter över året, tillämpas i alla världsdelar över hela jorden. Vår svenska och skandinaviska fäbodkultur är därmed att betrakta som en länk till historisk och internationell samhörighet mellan folk i tid och rum och utgör en del i vår gemensamma globala utmaning för hållbar utveckling i marginalområden. Internationellt har vi även det gemensamt att konventionen om biologisk mångfald, *den s.k. Riokonventionen*, som stadgar skydd och hänsynstagande gentemot ursprungliga och lokala samhällen med traditionella livssätt. Så gott som all världens länder har nu skrivit under denna konvention att efterleva i sin lagstiftning. Förstås gäller detta också Sverige, där vi närmast kan urskilja behov av sådan hänsyn till samer, fäbodbrukare, fjällbönder, skärgårdsbönder, kust- och skärgårdsfiskare med flera minoritetsgrupperingar i vårt avlånga land som förvaltar lokal och traditionell kunskap av betydelse för bevarandet av biologisk mångfald i en vid mening. Sverige talar gärna högt om världssamfundets skyldighet att stötta andra länders befolkningar till möjligheten att få lokal resursförvaltning och rätten till matsuveränitet – men hur står det egentligen till här hemmavid?

Hur tänker myndigheter och beslutsfattare när man helt sonika implementerar en nationell rovdjurspolitik som kraftigt påverkar enskilda fastighetsägares äganderätt och inskränker möjligheten till brukande?

Vi har många av dessa frågor gemensamt. Till skillnad från er så valde vi inom fäbodbruket tidigt att försöka medverka i myndigheter och förvaltningens arbete och vi har i alla sammanhang försökt påverka politiken.

Vi kan nu konstatera att vi inte varit särskilt framgångsrika. Man har lyssnat och nickat medkännande, men i praktiken har vi inte fått gehör och stöd för att fortsatt kunna bedriva vår näring. Tvärtom.

Vi har ett gemensamt intresse av att belysa vår situation för en okunnig allmänhet och få politikerna att våga gå emot sina partilinjer. Jag är personligen oroad av en tendens att zonindela Sverige. Skulle detta ske, måste vi då börja tala om att inlösa de brukare och de fastigheter som förda politik har drabbat – är vi beredda att driva denna frågan? Innebär det ett svek mot näringen och hela regioner att börja diskutera inlösen av fastigheter som brukats i generationer? Eller är det ett större svek mot de individer som utan ersättning ser sig nödda att ge upp om vi inte har tagit upp frågan?

Det finns ett stort intresse och behov även från norsk sida att stärka och utöka samarbetet över Kölen. Våra respektive regeringar och förvaltningar samarbetar intensivt och vi behöver göra detsamma för att öka möjligheterna för det Skandinaviska småjordbrukets överlevnad.

Med dessa ord från oss i fäbodrörelsen, vill jag önska er lycka till med dagens årsmötesförhandlingar och jag hoppas att våra respektive föreningar även i fortsättningen kan mötas, hjälpa och stärka varandra.

Pauline Palmcrantz